

Attachment E
SECRET CONTROL

U. S. OFFICIALS ONLY

Veo : Situace sprava o pomerech
v CSR.

21.8.1951.

25X1

5221

THIS IS AN ENCLOSURE
DO NOT DETACHPoznámky o situaci v zemědělství na Liberecku,
Roudnicku a Lovosicku.

Jednotná zemědělská družstva (kterých je v okresech Roudnice a Lovosice velmi málo) žijí z úvěru. Lektora z nich vyplácí svým členům a zaměstnancům teprve nyní první zdy. Hodinová mzda je 12.-Kcs.

Strojní zařízení družstev je ve velkém nepořádku. Drobné opravy provádějí sice místní kovari, na větší opravy nestáčí, protože nejsou součástky. Konec to jsou opravy tak druhe, že na ně často není úhrady. Na Roudnicku a Lovosicku je mnoho případů, že JED nemají dostatečný arty inventar. Tam, kde jsou strojní stanice, nemají vůbec vlastní traktory. Strojní stanice vykupují od strojních družstev i soukromíků stále všechny vhodné stroje, za něž jim přiznávají sotva poloviční cenu.

Živý inventar JED na Liberecku je v ubohém stavu. Hlasí se odtáhnutí masa uhynutí na plynovou koliku. Ošetřovatele dobytka pracují pouze 8 hodin denně a pak se o chlévy nestarají. Je známý případ, že přes noc v jedné staji JED uhynulo 8 kusů hovězího dobytka. V okrese Liberec uhynulo v květnu za jeden týden 390 a v obvodu Bechyne 360 kusů hovězího dobytka. Na Roudnicku a Lovosicku, kde dříve mivali hospodari ve svých malých usedlostech 2 - 3 kusy dobytka, mají dnes, po vstupu do JED, pečovat o 10 i více kusů a ještě jsou povinni pracovat při udrbnických akcích na polích. (Podobné stížnosti mají na pr. i ve Voneklasech, sile Ant. Lapotec etc).

Znecoby píče a krmiv byly v JED libereckého obvodu letos nedostatečné. Ac běží o pohraniční oblast, kde je dostatek lučních ploch, nedostávalo se hlavně seno. Proto byla u soukromých hospodářích zemědělců ve vnitrozemí "dobrověra" vykupována

SECRET CONTROL

U. S. OFFICIALS ONLY

SECRET CONTROL

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

25X1

- 2 -

slana a dopravovana do pohranici. Byl to vetsinou material spatne jakosti, stuelly a plesnivý, po nemz dobytek trpel zazi-
vacimi poruchami a hy ul.

25X1

Rolnici jsou k "dobrovolnému" vstupu do JZD nuceni nejraznejsimi prostredky. Nedostavaji ucela knijiva, a vubec vsechny vyrobní prostredky jsou pro samostatne hospodaricího zemedelce drazi, ceny za zemedelske výrobky vsak podstatne nizsi nez pro JZD. Soukrome hospodaricím orlníkum jsou predpiso-
vany nesmyslne vysoke kontingenty a vetsi z nich jsou myste -
maticky pronasledovani. Zabavuje se jim majetek, odbiraji deti
a pod. - Zatím co kontingenty JZD stale klesaji, predpisy dodavek
u soukromíku stoupaji. Roku 1950 se na pr. usedl stem pod 20 ha
predpisovala roční davka 2.000 vajec, letos cini predepsany
kontingent již 3.000 kasu. Příkladem toho, jak se
proti venkovskym bohacem postupuje jest pripad
orlníka na Melnicku, který hospodari na 24 hekta-
rech pudy a mine to pracuje v jednom narodnim
podniku. V jeho usedlosti není namestnana zadna
mamezdni sila, je tu jen jeho sama a syn, za této
situace je prirodzene, ze rodina na práci v hospo-
darství sotva staci. Tomuto hospodari prideli
syni MNV jeste dalsi dva hektary pudy zrejme proto,
aby ho tím snicil. Rolnik dnes vstava kasde rano
ve tri hodiny a krmi dobytek, nacez odjizdi do
me ta do prace, vraci se pozdí vecer nacez jeste
zurizuje ruzne nalehavy veci. V cervnu mu bylo
oznameno, ze mubude odnat syn, t. j. pridelen k ji-
ne práci, pry proto, aby byl vyhehovan v ucte k pra-
ci, ac chlapec, pokud není ve škole, doma pilne po-
maha.

Prislusnici onech zemedelskych druzstev, která by-
la zalozena na jare 1950 musi již platit zaplata v castce 200.-
Kcs. Za práci dostavaji zatím jednu ctvrtinu normalního platu.
Dobytek obdrzi az po sklizni. Potravineve listky jim nejsou vy-
davany. - Zemre-li clen JZD, jeho rodina do druzstva nevstoupi-
la, stava se jeho podíl odumrti pro stat. Rodine zustava jen
n tny osobni majetek. - V onech pripadech, kdy rolnik musi opu-
stit svou usedlost z trestu, neponechava se mu vice, nez sam
odnese.

Strukturalni zmeny, které dnes komuniste v cesko-
slovenskem zemedelství provadi, značne snizaji produktivitu
pudy a zemedelskeho hospodareni vulec. Mnoho pudy zustava neob-
delano, a urdca casto zustava na poli nesklizena. Na podboraneku

SECRET CONTROL

U. S. OFFICIALS ONLY

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

25X1

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

SECRET CONTROL
- U. S. OFFICIALS ONLY

THIS IS AN ENCLOSURE TO
DO NOT DETACH

25X1

zastala na pr. velka rosloha poli lesst ladem a sklizen repy
tu b la provedena se znacnym opozdenim.

- - -

SECRET CONTROL
U. S. OFFICIALS ONLY

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

25X1

- 4 -
SECRET
OFFICIALS ONLY

520

Drobné správy.

25X1

Náhrada za stracene doporučené dopisy, dříve 500.-Kcs, byla novým nařízením snížena na 250.-Kcs. Opatření se vysvětluje tím, že při dnešních neoprávněných, kdy se mnoho doporučených dopisů na poště ztratí, není únosné tak vysokou náhradu vyplácet.

Z dražebních prodejen na Chebsku bylo v posledním červencovém týdnu hlášeno sedm případů zpronevěry, která dosahovala někde až 40.000 Kcs. Dopustily se jí většinou nové zaměstnané ženy.

V Libochovicích odpira MNV vydávaj potravinových lístku ten, kteří nemají odpracovanou povinnost na brigádách (300 hodin). Tato pracovní povinnost týká se i žen do 60 let.

Přijímání posluchačů na vysoké škole je omezeno směrnými čísly. Prakticky se však přijímá jen asi 50 % toho, co směrnice dovolují.

- - -

SECRET
OFFICIALS ONLY

- 5 -

25X1

532

SECRET CONTROL
OFFICIALS ONLY

25X1

Zahranicni rozhlas.

ENCLOSURE TO

O vysilani ze zahranici pisi z domova doslovne toto:
Zlepsete vysilani Svobodne Evropy. Nealyseme! prosime - pri
rozhlasovych informacich pouzivejte zpusobu, který by neuvadel
rovnou na stopu. Stratili jsme jiz tak nekolik spolupracovniku.

- - -

SECRET CONTROL
OFFICIALS ONLY

SECRET CONTROL

25X1

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

Attachment II

Vec : Situacni zprava o pomerech,
nalade a nazorech v ar ade
a SNB.

27. srpna 1951

THIS IS AN ENCLOSURE TO
DO NOT

25X1

5224

Politické skolení vojenských vycvikových praporu
(VVP) a morálka mužstva při výkonu služby v utv.
PS.

Politické skolení VVP.

Vojenské vycvikové prapory jsou tvořeny z novácků, kteří byli před nastoupením presenční služby prokádováni a voláni na SNB, kde museli projevit souhlas s tím, že budou sloužit u Sboru národní bezpečnosti na hranicích. Od příslušníka KSC se tento souhlas vyžaduje jako stranická povinnost, indiferentní jsou pro něj ziskavani. Vycvik ve VVP odpovídá asi vycviku ve vojenské poddůstojnické škole.

Ve vojenském vycvikovém táboře v Krnově, kam byl informátor po nastoupení vojenské služby na podzim 1949 odvelen, zabíralo politické skolení asi 8 - 10 hodin týdně. Mimo to však probíhalo ještě povzdech a o nedělích odpoledne zvláštní skolení stranické a skolení indiferentů. Hlavní skolení se dalo podle příruček RSS (Roku stranického skolení). Přednášelo se tu o společenských radách, dějinách dělnického hnutí, husitské revoluci a pod. Mimo to zúčastnila politickým vykladem všechna porádka i bojová cvičení, cvičení ve střelbě, prostě vše bylo nejprve osvětlováno a zhodnoceno osvětovým důstojníkem, jehož projevy měly mužstvo zároveň morálně povzbuzovat. Do politického skolení spadalo i nejraznější soutěžení mezi jednotlivci, četami, rotami a prapory. Soutěžilo se ve všem, od porádka ve cvičení a vojenského vystupování až po bojový vycvik. Všechno se bodovalo, při čemž nejvyšší bodovou hodnotu měla politická výchova, a hodnota osobní (kteří klasifikovali politický důstojník roty) a dále vojenské vystupování a prospech v bezpečnostním skolení. Každá četa měla svůj soutěžní plán.

SECRET CONTROL
U. S. OFFICIALS ONLY

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

SECRET CONTROL

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

U. S. OFFICIALS ONLY

25X1

25X1

- 2 -

THIS IS AN ENCLOSURE TO
DO NOT DETACH

Politické skolení a morálka mužstva útvaru PS.

Politické skolení praporu PS n Svateho Krize (Karlov Vary), kam byl informátor přidelen po absolvování VVP, nebylo zdaleka tak intenzivní jako v Krnově. Po prvním dubnu 1950, kdy byl prapor vytvořen, se omezovalo jen na dvacetiminutový denního tisku. Jinak se školilo málo. Jednotlivci se posuzovali spíše podle toho, jak horlivě plnili své úkoly. Teprve na podzim roku 1950 se začalo školit poněkud soustavněji, ale ani pak se nevyužívalo nijak pravidelně. Prekázely tomu hotovosti a jiné služební úkony. Jako v Krnově, i zde probíhalo mimo to ještě skolení stranické a svazacké, při němž však byla minimální účast a každý dělal jen co nejnutnější masil. O přednášenou látku neměl nikdo zájem.

Výkon strážní služby a hranic byl nepřesný a zejména u hranic, kam kontrolní orgány nepřicházely, nedbaly. Kontrolovat stráž v blízkosti hranic je nebezpečné a kontrolujícím je jasné, že zejména tehdy, přistihnou-li vojáci při špatném výkonu služby, ocitají se v nebezpečí smrti, neboť přistihnou, aby se vyhnuli trestu, jsou s to kontrolu zlikvidovat a uprchnout z území. To je asi hlavní příčina, proč se kontrola stráž v blízkosti hranic takřka nevykonává a služba odbyva.

Festive se dnes slouží toliko nováci, starí příslušníci PS si službu jak mohou ulehčují. Je sice pravda, že se dnes služba koná celkem lépe než dříve, zdaleka ne však tak, jak by si prala nadřizena místa. Není rozkazu, který není vykonáván vlněji, než byl míněn. A tak se slouží podle toho, jak to dovoluje sestavení hlídky, hlídany úsek a denní doba, t.j. den či noc. Mnozí se jen to nejnutnější. Hlídka s sebou nemívají často ani předepsané zbraně neboju, zřídka dalekohled, málokdy pouta, granát takřka nikdy a ve službě na bezpečných místech někdy i spí.

Nezájem o službu pramení z nespokojenosti mužstva, které je podrážděno tím, že nedostává přesvědčení, dovolenky a propustky (ne dříve dávány byly) a že se tyto výhody jen slibují, avšak nikdy neplní. Vojáci se řídi zásadou - jaká odměna, taková služba - a podle toho vyhlíží morálka útvaru. Potěry chorsuje i to, že se velitele boji mužstva, kdežto mužstvo volitelu jen někdy - a nováci, kteří do teroru samostatně namáhají, se do starších příslušníků PS uci sloužit tak, jak se nemá. Nadřizena místa si toho jsou vědoma, počítají však s tím, že se jim podaří utužit kazen tvrdým jednáním. Svedci o tom vyrok jednoho vysokého důstojníka SNB, jenž, podle vyprávění zástupce velitele PS ve Svateh Krizi, kdesi řekl, že nakonec není rozluhující, udou-li z PS útvaru poradní vojáci

SECRET CONTROL

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

Approved For Release 2002/08/15 : CIA-RDP83-00415R009200050015-8

SECRET CONTROL
U. S. OFFICIALS ONLY
- 5 -

nového typu nebo trestanecké roty. Při tom se však velitelům
mista obávají použít v pohraniční vojsku z vnitrozemí, kadrovani
se vylace do nekonečna a uprchne-li treba jen jediný starý pri-
slusnik PS, (který před tím na hranicích dlouho desice sloužil),
maji velké obtize s doplnením stavu.

S tím vším souvisí i neznáma při náboru příslušníku
PS pro SNB. V PS utvaru ve Svatem Križi byl tento nábor konan v
polovine prosince minuleho roku, ale z 30 ti lidí, přes vzeté
sliby, se nepřihlásil nikdo. Jak již naznačeno, sliby se v tomto
prostředí vůbec nevěří a také si nikdo, byť na to byl velitel
dotazovan, na nic netezuje. Zkušenosti příslušníku PS neucetkaly
potvrdily, že je to zcela zbytečné.

- - - - -

SECRET CONTROL
U. S. OFFICIALS ONLY

V. SOVA

Přechod JZD k vyšším formám hospodaření

Jak nás učí marxismus-leninismus, je převedení pracujícího rolnictva na koleje socialistické velkovýroby jedním z nejobtížnějších úkolů socialistického státu v přechodném období od kapitalismu k socialismu. Také v naší zemi od IX. sjezdu strany v roce 1949 naplňujeme životem leninskou pravdu o tom, že „jedině pomocí společné, družstevní, pospolné práce je možno se vyprostit ze slepé uličky“*) a Stalinovu poučku, že nelze opírat socialistickou výstavbu o dva různé základy — o základ velkého a sjednoceného socialistického průmyslu a o základ velmi roztržité a zaostale zemědělské malovýroby zboží. Na dvou různých základech nelze budovat socialismus proto, že rozdrobená zemědělská výroba, kde je malá produktivita práce, není schopna zajistit rozvíjející se průmyslovou velkovýrobu a s tím související vzrůst životní úrovně pracujících. Kromě toho malovýroba je semeníštěm kapitalistických živlů, „malovýroba — jak říká Lenin — plodí kapitalismus a buržoasii ustavičně, denně, každou hodinu, živelně a v masovém rozsahu“. Rolnictvo samo, pokud nepřejde k družstevní velkovýrobě, nemůže se osvobodit od svých vykořisťovatelů — vesnických boháčů.

Aby mohla naše strana v čele dělnické třídy přistoupit k tak velkému revolučnímu dílu, jakým je postupné převedení rolnictva s cesty individuálního hospodaření, plodícího kapitalismus, na cestu socialistického kolektivního hospodaření, jakým je omezování a nakonec likvidace poslední a nejpočetnější vykořisťovatelské třídy, třídy vesnických boháčů, jakým je vytvoření socialistické základny v nejzaostalejší oblasti našeho hospodářství, v zemědělství, musila vytvořit řadu předpokladů: především musila nastolit novou státní moc, jejímž základem je svazek dělnické třídy s pracujícím rolnictvem za hegemonie dělnické třídy, musila zajistit nacionalisaci průmyslu, bank a velkoobchodu a přikročit k výstavbě nového socialistického průmyslu, musila provést pozemkovou reformu a zajistit opatření státní moci k omezování a zatlačování vesnických boháčů, musila začít vytvářet materiálně technickou základnu v zemědělství ve formě husté sítě strojních stanic a budováním vzorných statků. Všechny tyto předpoklady mohly být plněny jen díky světodějnému vítězství Sovětského svazu nad fašismem, jen díky tomu, že Sovětský svaz a soudruh Stalin nám soustavně pomáhají jak materiálně, tak i svým příkladem a zkušeností při řešení základních otázek výstavby naší země. Podobně jako v jiných lidově demokratických státech můžeme i u nás na základě leninského družstevního plánu a stalinského propracování teorie kolektivizace zemědělství a zásluhou ohromných

*) Lenin, Spisy, sv. 30, str. 123.

úspěchů kolchozního zemědělství v Sovětském svazu, o kterých se každoročně přesvědčují početné delegace našich rolníků v zemi socialismu, jíti rychleji k socialismu i v našem zemědělství.

Rychlejší cesta při uskutečňování tohoto díla ovšem neznamená, že se můžeme vyhnout hlavním etapám, kterými prošlo sovětské rolnictvo, aby dozrálo v kolchozní rolnictvo. Proto také naše strana od IX. sjezdu se stále více věnuje propracování otázky přechodných forem v zemědělském družstevnictví, proto také na únorovém zasedání ÚV v minulém roce dočasně postavila jako hlavní obsah činnosti JZD společné obdělávání půdy, neboť společné práce na družstevní základně jsou nejsrozumitelnější a nej přístupnější školou pracujícího rolnictva v duchu společného hospodaření. Soudruh Gottwald na tomto zasedání ÚV řekl: „Získat stávající JZD k tomu, aby společně obdělávala půdu, při čemž se musíme přirozeně snažit o to, aby obdělávala pokud možno půdu společně v celé vesnici, za to se máme chopit, to považuji v dané situaci za nejdůležitější pro další rozvoj našeho družstevnictví na venkově. Tady se rolníci nejnázorněji, nejrychleji přesvědčí o výhodách společné práce, tady je možno lépe použít stroje, využít státních traktorových stanic atd. Tady je ten článek řetězu, který teď musíme uchopit.“

Heslo společné práce, společného obdělávání půdy ovšem neznamenal, že se nemají tvořit družstva vyšších forem, nýbrž naopak počítalo s takovým vývojem jako přirozeným důsledkem praktického uskutečňování tohoto hesla v JZD, počítalo se s tím, že faktory, které připoutávají rolníka k jeho malému hospodářství, budou na základě jeho vlastních zkušeností ze společných prací slábnout a že budou naopak silnit faktory, které ho přesvědčují o přednostech přechodu k výrobním družstvům socialistického typu. To se také plně potvrdilo. Téměř 3.200 JZD (22 % všech obcí), která provedla za vytrvalé politické práce strany a za vydatné pomoci státních strojních stanic nejlépe společné žňové práce, scelila na podzim své pozemky ve výměře 1 mil. ha, rozorala meze a přešla tak fakticky na vyšší formy hospodaření.

Povaha a typy JZD

Rozlišujeme několik druhů vyšších typů JZD, podle toho, v jaké šíři řeší otázku zespolečnění výrobních prostředků a jaké zásady uplatňují při rozdělování důchodů. Na rozdíl od JZD nižších typů, které charakterizuje společná práce a částečně společné používání potahů a strojů, je společným jmenovatelem všech vyšších typů zemědělských družstev společné užívání půdy, k němuž dochází na základě scelení půdy a vytvoření velkých honů. Počínaje druhým typem se odstraňují meze a hranice mezi jednotlivými parcelami a s pozemky členů disponuje podle výrobního plánu jedině družstvo. Soukromé vlastnictví k půdě zůstává při tom nadále zachováno. Rozorání meze a scelení má však ohromný význam: je rozhodujícím okamžikem v psychologii rolníka jako vlastníka a malovytrobee, kdy se tento definitivně přesvědčil o tom, že nemůže na své parcele podstatně zvýšit výrobu a tím i svou životní úroveň a že společné obdělávání půdy mu přináší dostatek výhod, než aby děle lpěl na své parcele, za kterou byl v době kapitalismu odhodlán prolít poslední kapku krve; je velkým vítězstvím dělnické třídy, která si svým rozhodným bojem s kapitalistickými živly a svou neochvěj-

SECRET CONTROL

542

PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODÁŘENÍ.

nou politikou svazku s pracujícím rolnictvem dovedla získat hlubokou důvěru drobných a středních rolníků a učinit z nich svého pevného spojence. Scelení půdy má ovšem i svůj velký třídní význam: jeho ostří je namířeno proti výsadám vesnických boháčů, kteří obvykle mají své pozemky na nejvýnosnějších půdách a nejbliže u vesnice a na jejich úkor zvýhodňuje nejen družstevníky, ale i drobné a střední rolníky, stojící dosud mimo družstvo. Velký význam má scelení půdy i pro pozdější získávání nových členů do JZD, neboť je prováděno tak, že na každý hon družstva jsou napojeny náhradní parcely všech individuálně hospodařících rolníků. Tito rolníci v převážné většině přizpůsobují osevní postupy na svých pozemcích příslušnému družstevnímu honu, zúčastňují se často společných prací na poli s družstevníky a jejich přistoupení za členy JZD nevyžaduje tedy ani další hospodářsko-technické úpravy půdy ani změny osevních postupů.

Rozorání mezi a scelení půdy představuje hlavní rozdíl mezi I. a II. typem JZD. Ve druhém typu zůstává převážná část výrobních prostředků (tažný a užitkový dobytek, stroje atd.) v soukromém vlastnictví, je však společně užívána ke společným pracím na poli a společně sklizená úroda se rozděluje mezi členy podle výměry půdy, se kterou vstoupili do družstva. Absolutní renta zůstává tedy plně zachována. Drobní rolníci si při tom obvykle prosazují výhodnější poměr v ocenění ruční a potažní práce a rozdělováním sklizně na základě průměrných hektarových výnosů odstraňují diferenční rentu uvnitř družstva. Zvláštní význam druhého typu spočívá v tom, že pomocí něho jsou vtahovány do JZD masy středních rolníků, které zde v praxi poznávají lepší a rentabilnější využití strojů, dělbu práce a možnosti vyšších výnosů a tak se názorně přesvědčují o materiálních výhodách družstevní velkovýroby. Na rozdíl od toho se v JZD III. a IV. typu rozvíjí a uplatňuje společenské vlastnictví největší části výrobních prostředků (inventář, potahy, hospodářské budovy) a je již uplatňována socialistická zásada jak organizace výroby, tak i rozdělování důchodu mezi členy. Přitom JZD III. typu se liší od družstev IV. typu tím, že u nich je důchod rozdělován mezi členy převážně podle práce, zatím co u těchto jenom podle práce (pracovních jednotek).

Skutečnost, že u JZD III. typu existuje ještě část bezpracných důchodů z titulu pozemkového vlastnictví (10—20 % z peněžního důchodu, připadajícího k rozdělení mezi členy), není rozhodující pro jejich charakter jako počátečních forem socialistických hospodářství. Nezapomínejme, že vznikají a vyvíjejí se za podmínek lidové demokracie, která plní funkci diktatury proletariátu, za podmínek socialistické industrialisace země a rostoucího významu STS, že se v nich mění výrobní vztahy a objevují se nové socialistické výrobní vztahy a že se u nich projevuje zdravá tendence snižovat při rozdělení důchodů podíl připadající na pozemkovou rentu a zvyšovat podíl určený členům k rozdělení podle pracovních jednotek.

Dosavadní zkušenosti s omezením prodeje a koupě půdy, snižující se pachtovné i cena půdy, okolnost, že v minulém roce si velká většina JZD III. typu nevyplácěla rentu, dávají oprávněné naděje, že bude možno v souhlase s drtivou většinou družstevníků pozemkovou rentu postupně zcela odbourat a tím i prakticky řešit otázku vlastnictví půdy.

SECRET CONTROL
U.S. OFFICIALS ONLY

PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODÁŘENÍ 343

Přechod JZD od nižších typů k vyšším

Charakter nižších typů JZD, rozpory, které tkví přímo v samé jejich podstatě, rostoucí zkušenosti družstevníků se společným obděláváním půdy — to všechno zákonitě vede k neustálému přechodu družstev od nižších typů k vyšším. Poznání členů JZD I. typu při společných pracích o zbytečnosti mezí, které zabraňují plnému využití mechanizačních prostředků a konservují nákladnou a primitivní dřinu, vede tato družstva k přechodu na II. typ. Rozpory v JZD II. typu, které nutně vyplývají ze zespolečenštěné práce na jedné a z individuálního přisvojování si plodů této práce na druhé straně, z kolektivní rostlinné a naproti tomu individuální živočišné výroby, vyúsťují bezpečně v jejich přechod na III. typ. Podobně i otázka pozemkové renty v JZD III. typu aktivisuje drobné rolníky k boji za její soustavné snižování a nakonec k jejímu odstranění ve IV. typu. Naše zkušenosti nám říkají, že velká část JZD I. typu přechází po žních (na počátku nového hospodářského roku) na II. typ a že většina JZD II. typu již po několika měsících činnosti přechází na III. typ.

O tom přesvědčivě mluví tento přehled o JZD, v nichž byla provedena hospodářsko-technická úprava půdy (HTÚP):

	JZD s HTÚP celkem	z toho II. typu	III. typu	IV. typu
k 30. 9. 1950	3.132 (100%)	1.982 (63,2%)	1.050 (33,7%)	100 (3,1%)
k 16. 6. 1951	3.167 (100%)	1.061 (33,5%)	1.881 (59,4%)	225 (7,31%)

Přechod JZD na vyšší typy se ovšem všude neuskutečňuje tak schematicky, jak bylo právě poukázáno, ale probíhá mnohde přeskocem II. typu. Nejrychlejší tempo rozvoje JZD a jejich přechodu na vyšší typy zaznamenávají osídlené kraje a okresy (51 % všech JZD vyšších typů i ze všech JZD II. typu je v osídlených krajích 32 %, III. typu 59 % a z JZD IV. typu 95 %), kde je takový vývoj třídě i historicky zcela zdůvodněn: převážnou většinu rolníků tvoří bývalé proletářské a poloproletářské živly, vědomí soukromého vlastnictví ještě nezapustilo tak hluboko kořeny, třída vesnických boháčů se nemohla v takovém rozsahu zformovat a nemá takové zkušenosti jako ve vnitrozemí, nedostatek pracovních sil a j. Naproti tomu zaostalé kraje a okresy s malým počtem průmyslového dělnictva, s poměrným nadbytkem pracovních sil a velkou rozdrobeností půdy na vesnicích, se silnějším vlivem vesnického boháče a reakčních představitelů církve, mají méně JZD, jejich přechod na vyšší typy se děje pozvolněji a družstva II. typu jsou daleko „odolnější“ vůči vnitřním rozporům než jinde. Vynikne nám to srovnáním jednoho pohraničního průmyslového kraje s jedním krajem (převážně) vnitrozemským a málo průmyslovým:

CONTROL
OFFICIAL

544 PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODAŘENÍ

Kraj	Osoby prac. v prům. (vč. rod. přísl.)	Na 1 prac. v zem. připadá zem. půdy	% JZD vyš. typů z celk. počtu obcí	Z celkového počtu JZD vyšších typů bylo v květnu 1951					
				II.	%	III.	%	IV.	%
Ústí n.L.	43,5%	6,83 ha	48%	44	12,6%	268	77,23%	35	10,8%
Jihlava	22,2%	4,56 ha	17%	102	55,7%	80	43,7%	1	0,54%

Strana přitom bedlivě naslouchá hlasu rolnických mas, aby spolu s vládou mohla rolníkům usnadnit tento proces všemožnými opatřeními. Tak zespolečňování hlavních výrobních prostředků se děje obvykle formou výkupu. Podle ustanovení provozního řádu JZD vlastně vykupují inventář od členů a zavazují se jim jej do určité doby (5—10 let) splatit po srážce 20 % do nedělitelného fondu. Pomáhají i opatření, týkající se zvláště důležitých výrobních prostředků, podle kterých JZD jsou povinna na př. hotově zaplatit členům předaná osiva a krmiva, první splátku na každý kus dobytka a plnou cenu za ostatní předaný dobytek, který člen družstva choval nad smluvně stanovený úkol. Tato opatření vedou nejen k tomu, že družstevník snáze předává do společné stáje dobytek (přesahující hranici, stanovenou pro osobní hospodářství), že nespekuluje v takové míře s osivy a krmivy, která získal ještě jako individuální hospodář, nýbrž že i ostatní, dosud vyčkávající rolníci plní své kontrakty uzavřené se státem o výrobě a dodávce celkem svědomitě a že dokonce drobní rolníci nezdědka překračují své plánované stavy dobytka. Zespolečnění inventáře je ovšem nerozlučně spojeno i se státním úvěrem, který je poskytován na uvedené již zálohy a hotové proplácení krmiv, osiv a dobytka, na stavby společných stájí a pod.

Všechna tato opatření strany a vlády vycházejí ze zásady účelného spojování soukromovlastnických zájmů rolníků se společnými zájmy lidové demokratického státu, budujícího socialismus, a pomáhají tak vydatně postupnému združstevnění vesnice na základě JZD. Přechod JZD na vyšší typy není ovšem živelný, nýbrž je pečlivě připravován a řízen stranickými organizacemi. Soudruh Slánský na zasedání ÚV KSČ v únoru t. r. řekl: „Nebudeme se honit za množstvím, budeme dbát, aby politická příprava pro založení nových jednotných družstev, pro přechod nižších typů na vyšší, pro rozorání mezí v dalších JZD byla ještě pečlivější, aby se tak dalo po důkladném přesvědčování rolníků. Znovu a znovu platí, že každý spěch v této věci je škodlivý. Zvláště by bylo škodlivé, kdybychom chtěli rychle převádět jednotná zemědělská družstva III. typu na IV. typ, v němž je už odstraněna jakákoliv renta.“ Hlavní pozornost strany se soustřeďuje na to, aby přechod JZD na vyšší typy vycházel z dosavadních vlastních zkušeností a nebyl provázen zúžením členské základny, nýbrž jejím rozšířením, aby byly v procesu přechodu družstev od nižších typů k vyšším přibírány další masy pracujících zemědělců a zvláště střední rolník, který je ústřední postavou na vesnici. Dosavadní zkušenosti nám potvrzují, že přechod JZD na vyšší typy je vskutku spojen s růstem členské základny, jak je patrné z tohoto přehledu:

SECRET CONTROL
OFFICIALS ONLY

SECRET CONTROL

546

PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODAŘENÍ

Ze všech zemědělců	II. typu	III. typu	IV. typu	II.—IV. typu (průměr)
do 2 ha	39,0%	36,0%	56,0%	38,0%
2—5 ha	39,5%	35,4%	59,1%	37,8%
5—10 ha	39,3%	43,1%	78,3%	45,4%
10—15 ha	51,6%	65,1%	82,2%	61,5%
15—20 ha	35,5%	53,2%	72,7%	46,5%
nad 20 ha	26,3%	36,1%	67,8%	33,2%

I když tato čísla, jak již bylo řečeno, jsou do velké míry ovlivňována rozdílným rozvrstvením zemědělských závodů v osídlených oblastech proti vnitrozemí, přesto zůstává skutečností, že v obcích s JZD vyšších typů vstoupilo ze všech drobných rolníků a kovorolníků do družstev poměrně méně než je tomu u středních rolníků a dokonce méně než u vesnických boháčů. Zvláště získání kovorolníků, kteří u nás představují více než polovinu všech zemědělských závodů, pro společné hospodaření v JZD zůstává nadále obtížnou otázkou. Jejich často neutrální a kolísavý postoj k budování JZD vyplývá z toho, že ač sami dělníci, zůstávají vlastníky výrobních prostředků, které sice obvykle nestačí k tomu, aby produkovali zboží pro trh, ale jsou dostatečné, aby podstatně zlepšily jejich materiální postavení oproti ostatním dělníkům, zvláště v období poválečných zásobovacích obtíží. Tento stav, který se vyvinul jednak jako důsledek kapitalistické diferenciacce vesnice, jednak jako „zadní vrátka“ dělníků žijících na vesnici v době kapitalistických krísí a války, nelze však změnit administrativními opatřeními, nýbrž soustavnou přesvědčovací prací strany na vesnicích i v závodech a mocí příkladu dobře pracujících JZD.

Proto také na všech posledních zasedáních ÚV strany byla zvláštní pozornost věnována získání kovorolníků, kteří jsou většinou členy strany, do družstev. Soudruh Gottwald na zasedání ÚV KSČ v únoru 1950 v této souvislosti řekl: „Máme statisíce členů na vesnici, statisíce mají menší kousky půdy. To jsou právě lidé nejbližší dělnické třídě, kteří mají být páteří družstva.“ Politiku získání kovorolníků a drobných rolníků pro socialismus nelze ovšem chápat jako nějakou samostatnou politickou linii, nýbrž jen a jen jako součást politiky usku- tečňování Leninova trojjediného hesla: opřít se o vesnickou chudinu, upevňovat svazek se středním rolníkem, ani na chvíli nezapomínat na boj proti vesnickému kapitalistovi.

Boj proti vesnickým boháčům

Rostoucí úlohu při budování JZD a jejich přechodu k vyšším formám hraje otázka boje proti vesnickému boháči. Každodenní zkušenosti potvrzují znovu a znovu známou marxisticko-leninskou pravdu o tom, že budování socialismu je nerozlučně spojeno se zostřováním třídního boje, že naše úspěchy, náš postup vpřed vyvolává nikoliv menší, nýbrž stále větší odpor zbylých vykořisťovatel- ských tříd proti novému řádu. Soudruh Stalin o tom říká: „Jde tu o to, že socia- lismus se zdarem útočí proti kapitalistickým živlům, že socialismus roste rychleji než kapitalistické živly, že specifická váha kapitalistických živlů vzhledem k tomu

SECRET CONTROL

klesá, a právě proto, že specifická váha kapitalistických živlů *klesá*, věří kapitalistické živly smrtelné nebezpečí a zesilují svůj odpor. A zesílit svůj odpor mohou dosud nejen proto, že je podporuje světový kapitalismus, nýbrž také proto, poněvadž — nehledě na pokles jejich specifické váhy a nehledě na to, že ve srovnání se vzrůstem socialismu jejich poměrný vzrůst klesá — absolutně kapitalistické prvky přece jen rostou, a to jim skýtá jistou možnost shromažďovat síly, aby se stavěly na odpor růstu socialismu. Právě na tomto podkladě se *v nynějším stadiu vývoje, za nynějších podmínek* vzájemného poměru sil, třídní boj zostřuje a odpor kapitalistických živlů měst i venkova zesiluje". (Otázky leninismu, str. 225.) Proto také budování JZD jako socialistické formy zemědělské velkovýroby naráží na zběsilý odpor vesnických kapitalistů a stává se hlavní arénou třídního boje na vesnici.

Kdo je to vesnický boháč?

Nebude na škodu připomenout si známou Leninovu formulaci o kulacích: „Kulaci jsou nejbrutálnější, nejneomalenější a nejzvlštější vykořisťovatelé, kteří nejednou v dějinách jiných zemí znovu nastolili moc statkářů, carů, popů a kapitalistů. Kulaků je víc než statkářů a kapitalistů. Avšak přece jen tvoří v lidu menšinu... Tito vyřídouchové se za války obohatili z bídy lidu, nahrabali si tisíce a statisíce tím, že předražovali obilí a jiné potraviny. Tito vyžirači tyli z rolníků zbídačených válkou, z hladových dělníků. Tyto pijavice ssály krev pracujícího lidu a tím více bohatly, čím více hladověl dělník ve městech a továrnách." (Lenin, Spisy sv. 28, str. 39.)

Nelze posuzovat vesnického boháče mechanicky jen podle výměry půdy. Jak již ukázal soudruh Slánský na zasedání ÚV KSČ v únoru 1951, nemůže být hranice 20 ha směrodatná pro posouzení, kdo je vesnický boháč, nýbrž to, zda vykořisťuje cizí námezdní síly, zda ovládá drobné rolníky tím, že jim půjčuje peníze, potahy atd. Ve skutečnosti má většina vesnických boháčů u nás méně než 20 ha, zejména v oblastech řepářských a obilnářských, v oblastech, kde se pěstuje zelenina, chmel a jiné speciální plodiny. Tam i rolníci s menší výměrou mohou být typickými vykořisťovateli a vesnickými boháči, neboť takováto intenzivní zemědělská výroba vyžaduje značné množství pracovních sil. Zde bývají často vesnickými boháči zejména majitelé technických zařízení, potřebných k takové speciální výrobě, jako na př. majitelé závlahových zařízení zelinářských, sušáren na chmel, vinopalů a pod. Je známo, že i chovatelé plemenného dobytka bývají často vesnickými boháči, i když mají malou výměru půdy.

Velké procento vesnických boháčů je mezi vesnickými hostinskými, mlynáři, zahradníky, povozníky, řezníky nebo obchodníky, kteří současně drží i menší výměru půdy, i když nejsou třeba již vlastníky své bývalé živnosti, ale doposud zůstali jako vedoucí družstevních, národních nebo komunálních podniků. Také v osídlených oblastech máme vesnické kapitalisty, i když osídlenci obvykle dostali v roce 1945 stejné přiděly. A právě v osídleném pohraničí máme nejhmata-
telnější důkazy pro to, abychom osvětlili leninskou poučku, že „malovýroba plodí kapitalismus ustavičně, denně, každou hodinu, živelně, v masovém rozsahu". I když do pohraničí šly především proletářské nebo poloproletářské živly, je nutno i tam již dnes vidět zejména takové boháče, kteří obvykle osídlili

SECRET CONTROL

CONFIDENTIAL

548

PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODAŘENÍ

nejdříve, zabrali nejlépe vybavené usedlosti, nejlepší půdu a nejvíce strojů, nářadí, dobytka, pomocí těchto výrobních prostředků nyní vykořisťují ostatní rolníky a bývají obvykle hlavní brzdou rozvoje JZD.

Vesnický boháč vede vytrvalý a zoufalý boj, aby znemožnil ustavení a pak i upevnění JZD, při čemž se neštítí nejodpornějších prostředků, vraždy a masového teroru, aby dosáhl svého cíle. Prohrál-li první bitvu, nevzdává se, ustupuje s pozice na pozici a na nových pozicích útočí novými, ještě zákeřnějšími zbraněmi. Taková je jeho tvář, pokud mu zbývá jen jiskřička naděje na návrat pro něho zlatých časů. Je přirozené, že se mu taková taktika nejdéle daří v málo průmyslových krajích a okresech, kde jeho vliv je nejsilnější, protože se zakládá na technické, politické a kulturní zaostalosti vesnice.

Zato však v oblastech, v nichž rychle rostou jednotná družstva vyšších typů, změnil vesnický boháč obvykle svou taktiku a nasadil si masku dobrého a starostlivého hospodáře a odborníka, který chce „pomoci“ družstvu, aby se do něho mohl vloučit, udělat si z něho svůj pašalík a zdiskreditovat je v očích rolnické veřejnosti. Proto také tam, kde se mu to podařilo, snaží se často udržet JZD na II. typu, který se mu zvláště zdá výhodný a v němž se cítí být zbaven všech starostí, které měl dříve s obstaráváním pracovních sil pro obdělávání své půdy a s plněním výrobních úkolů. V JZD snaží se boháč brzdít rozvoj, záměrně a ve svůj prospěch prosazuje ve II. typu tvrdé pracovní normy, je proti řádnému využitování prací a všemožně rozvrací morálku družstevníků. Jindy zase naopak vesnický boháč, který se vetřel do družstva, prosazuje překotný přechod JZD ke společnému hospodaření bez ohledu na to, že s tímto přechodem nesouhlasí většina družstevníků. Tento nezralý přechod má za následek, že ke společnému hospodaření přechází jen menšina družstevníků a ostatní část vystupuje z JZD. Pokud se dostali vesničtí boháčové do JZD III. typu nebo IV. typu, soustřeďují se na podrývání provozního řádu, mají správně rozdělování důchodů družstva, ochuzují nedělitelný fond i ostatní fondy družstva, bojují o vyplácení vysokých záloh na pracovní jednotky, usilují, aby si členové ponechali větší záhumenky, snaží se přinutit družstvo k adaptacím nevhodných objektů, aby si vlastní hospodářské budovy zachovali.

Není zřídka zjevné, že ve své „dobročinnosti“ bezplatně přenechává část půdy k obdělávání malým rolníkům nebo dokonce že ji nabízí zdarma družstvu. Strana poradila družstvům, aby takto nepřijímala půdu vesnických boháčů, kteří takovou změnou pozemkového vlastnictví se chtějí „přeměnit“ v drobné nebo střední rolníky. Soudruh Slánský o tom na zasedání ÚV v únoru t. r. řekl: „Je dále třeba, aby nabídky vesnických boháčů, že odprodají družstvu část své půdy, aby byli tak považováni za střední či malé rolníky a přijati do JZD, nebyly přijímány. Vesnický boháč tím, že prodá část svých pozemků, nezbaví se svého nepřátelského, kapitalistického smýšlení, svých vykořisťovatelských zvyklostí. Nemůže-li vesnický boháč obdělávat svá pole, zanedbává-li své hospodářství, pak jednotná družstva převezmou jeho hospodářství, ale za člena ho nepřijmou.“ Výkup traktorů a jiných těžších strojů státem, odebrání stálých pracovních sil, povinnost plnit vysoké výrobní a dodávkové úkoly vůči státu a další opatření k jejich omezování a zatlačování je totiž stále více odkazují na nestálou pomoc drobných rolníků v jejich vesnici.

Vykořisťování v tomto ohledu značně změnilo oproti dřívějšímu svou formu,

SECRET CONTROL

REF CONTROL

THIS IS AN ENCLAVE

PŘECHOD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODÁŘENÍ

549

i když jeho podstata zůstala nezměněna. Stálý zemědělský dělník u vesnického boháče se stal výjimkou. Počet zemědělských dělníků poklesl koncem minulého roku na 18.000 osob. Stálý dělník byl vystřídán řadami „kovorolníků“ a drobných zemědělců, jejich žen, kteří za půjčení potahů, za zorání polička, za slámu nebo seno „pomáhají obdělávat“ bohatému sousedu. Politika strany sleduje proto vlivu vesnického boháče a jeho získání pro práci v JZD. Stranické organizace neúnavně vysvětlují malým zemědělcům, jak doplácet na pomoc boháče a ukazují jim na živých příkladech, jak jinak bude odměňována jejich práce v JZD. Získání kovorolníků a drobných zemědělců do JZD je důležitým předpokladem k izolaci vesnických boháčů a vede ve svých důsledcích k tomu, že venkovští kapitalisté nejsou s to řádně obdělávat svoji půdu, která podle zákona může být dána do nuceného pachtu JZD. Tímto způsobem přešlo už 50.000 ha půdy vesnických boháčů do rukou JZD vyšších typů. Tento postup ovšem ani zdaleka neznamenal likvidaci kulactva jako třídy, která musí být součástí masové kolektivizace. Pro takovou politiku nejsou ještě ani zdaleka vytvořeny všechny předpoklady. Vesničtí boháči ve srovnání se socialistickým sektorem dodávají stále ještě velké množství tržního obilí státu, i když jejich specifická váha rok od roku klesá, jak ukazují následující čísla.

Výsledky kontraktace dodavkových úkolů v obilí 1950—1951 v ČSR: (Podíl na celkové dodávce tržního obilí státu)

Plodina	Závody na 15 ha		Social. sektor celkem		Z toho JZD vyšších typů		Státní a veřejné statky	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951
pšenice	29,6	18,1	13,5	50,4	0,3	16,6	13,2	14,7
žito	30,6	22,1	5,6	22,7	0,3	14,6	8,3	8,3
ječmen	26,0	15,9	13,5	30,5	0,3	16,9	13,3	10,6
oves	30,0	21,1	10,6	23,1	0,3	14,2	9,0	11,4

Také základna JZD vyšších typů, není ještě ani zdaleka dost široká a pevná. Proto také stále ještě na pořadu dne stojí otázka omezování a zatlačování vesnických boháčů. V mnoha případech končí však tato politika likvidací jednotlivých vesnických kapitol.

Úchylky a překrucování linie strany při budování JZD vyšších typů

Při všech úspěších, kterých bylo na poli budování JZD dosaženo, nevyhnuły se naše stranické organizace četným chybám. Přitom, jak nás učí soudruh Stalin, je třeba si uvědomit, že úchylky a překrucování linie strany při uskutečňování socialistické přestavby vesnice nejsou náhodným zjevem, nýbrž mají společenskou základnu, spočívající v dosud převládající zemědělské malovýrobě, která neustále plodí kapitalismus a tržníke svým maloměstským individualismem.

REF CONTROL

nejen celý život vesnice, ale i jednotlivé členy naší strany. Nesmíme ani na chvíli zapomenout, že přes omezení vlivu vesnických boháčů, přes rostoucí počet našich JZD vyšších typů, stále ještě téměř 80 % všech zemědělských závodů představují u nás drobní a střední rolníci, jejichž kolísání v době přechodu vesnice k socialismu nepřestává, nýbrž apíše ještě vzrůstá. Toto nebezpečí chyb a chyb bude trvat tak dlouho, dokud budou existovat příčiny, které je vyvolávají a které zaniknou (a to ještě nikoliv ze dne na den) až po úplném vybudování socialismu v zemědělství. Proto nebezpečí chyb se vyakutuje nejen v zanedbávaných oblastech s malým počtem JZD, ale trvá, a setkáváme se s ním každodenně, i v obcích a okresech, kde už jednotná družstva vyšších typů zaplňují hlubší kořeny.

Chyby a překročení linie strany se při budování JZD vyskytují především v souvislosti s dvěma otázkami: s otázkou omezení a zatlačování kapitalistických živlů a s otázkou tempa přechodu JZD na vyšší typy. Kořenem všech chyb v otázce omezení vesnických boháčů v mnoha okresních a základních organizacích je podceňování třídního boje na vesnici vůbec. Dosud mnohde vládnou názory, že stačí zatím jen o boháčích mluvit, že stačí, dokud proti nám otevřeně nepojí, se s nimi dohodnout a že ve vhodné chvíli bude možno je likvidovat právě tak rychle, jako jsme likvidovali fabrikanty a bankéře. Tyto názory se vyakutují přesto, že už výstava socialismu v SSSR, v jiných lidově demokratických státech i u nás stále nás přesvědčuje o tom, že vesniční boháči, podporováni velkou poraženou reakcí v zemi, spojenou se špiónskými a rozvědkovými agenturami anglo-amerických imperialistů sahají v zostřeném třídním boji k neuvěřitelným, nezákeřným a nejkrvavějším násilným činům proti pracovníkům, stranickým pracovníkům a představitelům státní moci, stejně jako k největší zálivosti usilují všemi svými silami o rozvrát státního hospodářství. Mnozí z našich stranických funkcionářů i členové mají nesprávné názory o tom, kdo je to vlastně vesnický boháč: nepohlíží často na vesnického boháče jako na kapitalistickou třídu, nepotřebují vrátit kapitalistů, ale domnívají se, že označení „vesnický boháč“ je možno dát téměř kterémukoliv rolníkovi, podle toho, jak se jim to hodí. Když si odpovídají na otázku „kdo je vesnickým boháčem“, nevidí v prvé řadě jeho hospodářské postavení, neřídí se, je-li vykořisťovatelem, ale posuzují často jen, jak se stává k lidově demokratickému režimu, k JZD a podob. Tak se často stává, že počítají mezi vesnické boháče střední, ba i drobné rolníky, kteří nejsou ještě přesvědčeni o přednostech a výhodách společného státního podniku a společného hospodářství v JZD, a tak je přímo vhánějí do náručí vesnických boháčů. Přitom mnohdy zjevného kapitalistu, který se na oko tváří jako největší přítel a obhájce družstevní myšlenky, aby oklamal pozornost drobných a středních rolníků a pronikl do JZD a dokonce i do strany, kde by mohl provádět své škůdcovské rejdy, za vesnického boháče nepovažují. Z tohoto nesprávného chápání otázky „kdo je vesnický boháč“ vyplývá teorie o „pokrokových vesnických boháčích“, které je možno přijímat do JZD, do masových organizací a dokonce i do strany. Ti, kdo mají tento nesprávný názor na vesnického boháče, přímo napomáhají třeba i nevědomě třídnímu nepříteli rozkládat družstva a poškozovat výstavbu socialismu na vesnici.

Není divu, že takové falešné názory a představy vedly k přijímání vesnických boháčů do JZD a zvláště při přechodu družstev na vyšší typy, kde se jednalo

SECRET CONTROL
U. S. OFFICIALS ONLY
JMS

PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODAŘENÍ 551

o získání většiny vesnice pro hospodářsko-technickou úpravu půdy a kdy se takový postup odůvodňoval tak, že „za ním jdou střední rolníci“ nebo „však my si ho v družstvu uhlídáme“. Tento nesprávný postup a ještě nesprávnější argumentace, odporující základním poučkám marxismu-leninismu o přechodném období od kapitalismu k socialismu a hlavním zkušenostem z výstavby socialismu v Sovětském svazu, vedly pak přirozeně k tomu, že taková JZD, místo aby šla kupředu, k vyšším typům, místo aby podávala širokým masám individuálních rolníků hmatatelný důkaz o přednostech socialistické družstevní velkovýroby, stagnují nebo jdou dokonce zpátky, zápasí s „nepřekonatelnými“ obtížemi a diskreditují výrobní družstevnictví v očích rolníků. Tak se mohlo stát, že v JZD vyšších typů máme dosud 7—8.000 vesnických boháčů.

Nesprávné názory a časté chyby se rovněž vyskytují v postupu a methodách omezování vesnických kapitalistů. Stále ještě zhusta se objevují nebo dokonce i místy vládnou takové tendence a taková praxe, podle kterých je možno omezování a zatlačování boháčů provádět administrativními opatřeními bez vysvětlovací akce ve vesnických organizacích strany a mezi ostatními rolníky, že stačí k tomu výnos ONV nebo zásah SNB. O tom soudruh Stalin praví: „Nemají pravdu ti soudruzi, kteří si myslí, že je možné nebo nutné administrativními opatřeními, pomocí GPU vypořádat se s kulaky: usneseno, orazítkováno a tečka. Toť snadný nástroj, ale v pravdě velmi málo účinný.“*) Každodenní opatření k omezování boháčů musí být především hospodářského rázu — i když v určitých případech se neobejdeme bez administrativních zásahů — v každém případě však tu platí zásada, že je třeba vždy znovu a znovu získat pracující rolníky pro provádění opatření, namířených k omezování vesnických boháčů. Nesmíme zapomínat, že zvláště střední rolník vidí často i ve vesnickém boháči rolníka a jestliže naše omezovací opatření proti kapitalistům dost neuvážíme a především je dost nevysvětlujeme, pro ně ostatní zemědělce neziskáváme, bude v nich vidět střední rolník útok namířený proti sobě. S těmito chybnými názory a falešnou praxí při provádění politiky omezování kapitalistických živlů se v široké míře setkáváme i v JZD vyšších typů. Takovéto křivení linie strany se zvláště vyskytuje v souvislosti s uplatňováním zákona č. 55/47, kterého se nezřídka používá k pohodlnému získání usedlosti vesnického boháče a dále v souvislosti s vylučováním kapitalistických živlů z JZD. Místo aby vesničtí komunisté odhalili před družstevníky a ostatními rolníky vykořisťovatelskou tvář vesnického boháče jako vydfiducha, pijavice a keřasa, místo aby ukázali vesnici, jak vydělavá a bohatne z potu druhých, jak si počínal před příchodem lidové demokratické státní moci, v dobách první republiky, jak se po květnu 1945 stavěl proti novým zákonům, sledujícím pomoc pracujícímu rolnictvu, místo aby všechny tyto zločiny vesnického kapitalisty znovu osvětlili a přiblížili na pranýř a pak teprve nucený pacht nebo vyloučení z družstva provedli, uchylují se k tomu, aby požádali ONV o „výměr“, aby žádali na bezpečnostních orgánech „prohlídku“ nebo aby vyloučení bylo provedeno pokud možno co „nejtížeji“. Není pak divu, že část drobných a středních rolníků, když vidí, že se protiprávně boháčům odnímají výrobní prostředky, že jsou z čista jasna vylučováni z JZD, leká se a ztrácí důvěru ke straně, JZD a lidově demokratickému řádu a stává se dokonce zastáncem takové „nevinné oběti“. Je jasné, že každá chyba, které se dopouštíme

*) Stalin, Spisy, sv. 10, str. 311.

SECRET CONTROL
U. S. OFFICIALS ONLY

552

PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODÁŘENÍ

v otázce omezování a zatlačování vesnických kapitalistů, ať už vyplývá z podceňování síly a vlivu těchto třídních nepřátel nebo z podceňování síly našeho režimu, naší strany v boji s vesnickými bohatci, ve svých důsledcích oslabuje svazek dělnické třídy s pracujícím rolnictvem, ztěžuje izolaci vesnických kapitalistů, znesnadňuje odtržení rolníka, zvláště středního, z jejich vlivu a jeho získání pro socialismus.

Druhá otázka, kolem které se při budování JZD vyšších typů vyskytuje nejvíce nesprávných názorů a vážných chyb, je otázka rozvíjení a tempa přechodu JZD na vyšší typy. Přitom nejčastěji se setkáváme s porušováním zásady dobrovolnosti a používání nátlaku namísto soustavné a důsledné přesvědčovací práce. Nejvíce se tyto chyby vyskytly loni po žních v souvislosti s přechodem JZD na vyšší typy a tedy se scelováním půdy a rozoráváním mezí. Některé okresní výbory a vesnické organizace strany nedbaly varovného hlasu strany, nedodržovaly podmínky stanovené sekretariátem ÚV pro provádění hospodářsko-technické úpravy půdy, a sklouzly na úroveň technických a politických úředníků. Tak se mohlo stát, že v takových JZD bylo provedeno scelování jenom za souhlasu menšiny zemědělců v obci, nebo že se tak dlouho „počítalo“, až ta většina přece jenom vyšla, že se používalo mnoha nesmyslných a nesplnitelných slibů, jen aby bylo dosaženo souhlasu a pod. V těchto případech se většinou stranická organizace spokojila s jednou nebo dvěma veřejnými schůzemi, a když to nestačilo, místo aby pokračovala v přesvědčování o přednostech družstevní velkovýroby a o zbytečnosti trpasličích parcel a mezí, často jen vesničtí funkcionáři bezradně pokrčili rameny a povolali si z okresu scelovací techniky a geometry.

V souvislosti se scelováním půdy se ukázaly rovněž chyby v poměru k nečlenům JZD. Místo aby vesničtí komunisté viděli v nečlenech JZD rolníky, kteří dosud nejsou přesvědčeni a kterým musí proto soustavně pomáhat a dokazovat na příkladech výhody družstevní zemědělské velkovýroby, místo toho někde s nimi jednali jako s nepřáteli, nevytyčovali jim náhradní pozemky nebo jim je přidělovali na vzdálených a špatných půdách, aby je „co nejvíce vytrestali“.

Je samozřejmé, že takové přehmaty jen izolují JZD od ostatních rolníků a stanou vođu na mlýn třídním nepřítelům. Soudruh Stalin o tom přilehavě mluví v článku „Závrať z úspěchů“: „Co může být společného mezi touto „politikou“ feldvébla Prišibajeva a mezi politikou strany, která je založena na zásadě dobrovolnosti a respektování místních zvláštností při budování kolchozů? Je jasné, že mezi nimi nic společného není a být nemůže.“

Kdo má zájem na tomto zkřivování linie strany, na tomto byrokratickém nadekretování kolchozního hnutí, na tomto nedůstojném vyhrožování rolníkům? Nikdo, kromě našich nepřátel!

K čemu může vést toto zkřivování? K posílení našich nepřátel a k diskreditování idejí kolchozního hnutí.“ (Otázky leninismu, str. 303—4.)

Z toho vyplývá pro další budování JZD vyšších typů, pro další scelování a rozorávání mezí vážné poučení: neobcházet, ale důsledně dodržovat zásadu dobrovolnosti, která se nedá nijak ošvindlovat. Budme si vědomi, že máme před sebou rolníka, malovýrobce zboží, často konservativního, plného předurků, kterého ještě navíc po desetiletí buržoasie strašila nesmyslnými výmysly o kolchozním zřízení. Proto můžeme rozptýlit pochybnosti našich rolníků, jejich

SECRET CONTROL

U.S. OFFICIALS ONLY

SECRET CONTROL

NOT DETACH

PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODÁŘENÍ 553

nerozhodnost a rozpaky ve chvíli rozhodování se pro družstevní cestu jen zvýšenou péčí, trpělivostí, politickým a kulturním uvědomováním.

To platí v plné míře i o přechodu JZD na III. a zvláště IV. typ. Vždyť ani ve II. typu JZD nemáme ještě ani zdaleka „skalní“ družstevníky, ostřílené v boji s třídním nepřítelem a plně přesvědčení, nýbrž povětšinou nepevné, rozkolísané rolníky, kteří tomu obvykle „začínají teprve přicházet na chuť“. Proto třeba odsoudit a v budoucnu nepřipustit opakování se takových případů, kdy část členů (někdy i malá část členů) JZD II. typu, bez ohledu na ostatní, dosud nepřesvědčené členy, se rozhodne přejít na vyšší typ, ustájit společně dobytek a odměňovat členy jen podle práce. Toto předbíhání nebo přeskakování nezbytného vývoje vede ovšem pak k izolaci nejen od ostatních rolníků v obci, ale má na delší nebo kratší dobu za následek ochrnutí činnosti družstva, zúžení jeho členské základny, ne-li přímo jeho rozpadnutí.

Na rozdíl od těchto „levičáckých“ tendencí však leckde ještě vládnou opačné názory, které se projevují v podceňování významu výrobně družstevního zemědělského hnutí vůbec a v podceňování významu JZD vyšších typů zvláště. Nezdá se ještě setkáváme s tím, že se dává někde přednost rozšiřování státních statků na úkor JZD, zvláště v souvislosti s přebíráním půdy a hospodářství vesnických bohatců a že se ještě místy naše stranické organizace snaží řešit těžkosti a obtíže JZD vyšších typů převedením takových družstev do státních statků pod falešným a nebezpečným argumentem, že se jedná o nejvyšší formu socialistické zemědělské velkovýroby.

Nejčastěji se však setkáváme s touto chybou, s podceňováním významu a role JZD v praxi mnoha okresních výborů strany, které pod záminkou upevňování JZD vyšších typů opomíjí politickou a výchovnou práci v těch vesnických organizacích a v těch obcích, kde ještě nebylo založeno JZD nebo kde pracuje zatím přípravný výbor či JZD I. typu. Je samozřejmé, že takový nesprávný poměr k vesnicím bez JZD vyšších typů, nedostatečná stranicko-politická a masová práce v nich nahání jen pracující rolníky v těchto obcích do náruče vesnických kapitalistů.

Z toho, co bylo řečeno o obou základních otázkách, při kterých se nejčastěji a nejzávažněji projevují úchytky a přelomování linie strany při socialistické přestavbě vesnice, vyplývá, že se objevují buď ve formě „levého“ radikalismu nebo „pravého“ oportunismu. Přitom je třeba si uvědomit, jak nás učí historická zkušenost boje s opozicemi ve VKS(b), že každá úchytky má stejný základ, neboť lidé s levou úchytkou jsou v podstatě stejní s pravými, jenže obrácení narub, jsou pravičáky, kteří se maskují levými frázemi. Kde najdeme pravou úchytku, tam nutně najdeme též „levé“ úchytky.

Správnost a pravdivost této poučky si zvláště dobře můžeme ověřit na základě našich vlastních zkušeností s odhalenou činností zrádcovské a špionské skupiny Šlinga, Švermové a spol. Není náhodou, že Švermová se v roce 1948 nepřátelsky vyřizovala k resoluci Informačního byra o situaci v KSJ a že se zasazovala o to, aby nebyla uveřejněna ta část resoluce, která jednala o kolektivizaci jako cestě k socialismu. Není náhodou, že tito agenti imperialistů byli hned pravičáky a hned zase „leví“, aby zakryli své šrádčovství, aby mohli co nejvíce poškodit věc socialismu. Tak se stalo, že zatímco na jedné straně Šling a s ním spojení jiní krajští sekretáři povýšili komandovář diktování místo přesvědčování na

SECRET CONTROL

U. S. OFFICIALS ONLY

SECRET

554 PŘECHOD JZD K VYŠŠÍM FORMÁM HOSPODAŘENÍ

hlavní metodu budování JZD a jejich převádění na vyšší typy, na druhé straně Švermová používala těchto přehmatů při zkrivování politické linie k tomu, aby napadala celou politickou linii podle Bucharinova hesla: Jelikož dochází k přehmatům při provádění správné politiky, je třeba této správné politiky nechat. Není náhodou, že tato protistraničná agentura vyvolala v život zkrachovanou bucharinskou teorii o „vrstání kulaka do socialismu“ a že vedla stranické organizace k přeceňování významu JZD jako socialistické formy zemědělské výroby a k podceňování jejich obsahu, aby tak mohla po vzoru titovských „družstev“ použít JZD jako zbraně vesnických boháčů k restauraci kapitalismu.

Z tohoto poučení vyplývá pro stranické organizace vážný závěr, že v období socialistické přestavby vesnice musí strana neustále bojovat na dvě fronty: jak proti pravičáckému oportunismu, tak i proti „levičáckým“ radikalistům. Přitom třeba při posuzování pravých i „levých“ úchylek mít vždy na paměti směrnicí soudruha Stalina, že nebezpečnější je vždy ta úchylnka, proti které je strana nejméně vyzbrojena, proti které strana nebojuje.

Další úkoly

Červnové zasedání ÚV naší strany dále potvrdilo linii, kterou vytyčil soudruh Gottwald v únoru t. r.: upevňovat JZD a převádět je na vyšší typy. Soudruh Slánský na zasedání Ústředního výboru 26. VI. řekl: „Proto dále platí, že předním naším úkolem je upevňovat stávající jednotná zemědělská družstva, odstraňovat jejich nedostatky, učit je hospodařit tak, aby dosahovala vysoké úrody a vysoké užítkovosti dobytka.“ Podle toho, jak se nám tento úkol podaří splnit zvláště ve svých, jak rychle dáme do pořádku odměňování za práci podle norem a pracovních jednotek, jak rychle zlepšíme organizaci práce na základě stálých pracovních skupin, jak pozvedneme pracovní morálku, uvědomění družstevníků, jak zajistíme v družstvech dodržování a ctění všech ustanovení provozního řádu, prostě jak dokážeme vytvořit z každého JZD, zvláště vyššího typu, přitažlivý vzor pro sousední vesnice a široké vrstvy pracujícího rolnictva — na tom závisí celý další rozvoj JZD a tempo jejich přechodu na vyšší typy. Naše stranické organizace si musí vzít k srdci upozornění soudruha Stalina z jeho projevu „O práci na venkově“, že s rozvojem družstevního hnutí se mění podmínky stranické práce na venkově, „že tato okolnost nám ukládá nikoli menší, nýbrž větší péči a odpovědnost za zvelebování zemědělství“. Dokud na venkově byl jen individuálně hospodařící rolník, mohla strana omezit své zásahy do rozvoje zemědělství na jednotlivé pomocné akce, rady nebo výstrahy, protože rolník se musel sám starat o své hospodářství, sám nést odpovědnost za výsledky svého hospodaření. V nových podmínkách, t. j. vstupem do družstva však rolník převaluje odpovědnost na vedení družstva, které nemůže být ovšem dostatečně zkušené, spoléhá na pomoc státu a pod., a proto také se zvětšuje vedoucí úloha strany při zvelebování zemědělství. Komunisté musí proto podle slov soudruha Stalina vzít řízení družstev do svých rukou, převzít odpovědnost za jejich další vývoj a pomoci družstevníkům, aby zlepšovali svá hospodářství na základě vymoženosti vědy a techniky. Upevnění JZD zvláště vyšších typů je tedy nejpřednějším úkolem. „Současné však budeme převádět jednotná zemědělská družstva z nižších typů na vyšší a z vládat nová jednotná družstva. Zvláště je

NOT CONTINUED

OFFICIALS ONLY

třeba, abychom využili k dalšímu rozorávání mezi nejprůhodnější doby, která je mezi skončením žní a podzimním osem. Přitom nechceme a nebudeme vytyčovat žádné cifry, v kolika obcích mají být rozorány meze. Počet obcí tu závisí jen a jen na tom, kolik malých a středních zemědělců přesvědčíme a získáme pro scelení půdy a společné hospodaření na ní." (Soudruh Slánský na téže ÚV.)

Strana tu znovu dokazuje, že správně chápe a je rozhodnuta důsledně i v budoucnu uplatňovat při socialistické přestavbě vesnice směrnicí soudruha Stalina o tom, jak vésti masy: „Není možno zůstat pozadu za hnutím, neboť zůstat pozadu znamená odtrhnout se od mas. Nelze však také předbíhat, neboť předbíhat znamená pozbytí spojení s masami. Kdo chce vést hnutí a udržet zároveň spojení s milionovými masami, musí bojovat na dvě fronty — jak proti těm, kdož zůstávají pozadu, tak i proti těm, kdož předbíhají.

Síla a nepřemožitelnost naší strany tkví v tom, že dovede, když řídí hnutí, udržovat a rozšiřovat své spojení s milionovými masami rolníků a dělníků.“ („Závrat z úspěchů“.)

Červnové zasedání ÚV KSČ, které jako hlavní úkol komunistů pro další budování JZD vytyčilo heslo denního styku s lidmi a zintenzivnění masově politické práce na vesnici, je proto nejlepším a nejjistějším nástupem, nejspolehlivější zárukou, že naše stranické organizace se ve větší míře než dosud vyvarují chyb při získávání drobných a středních rolníků pro socialismus a při izolování vesnických kapitalistů a že půjdou ještě důsledněji a rozhodněji pod vedením soudruha Gottwalda cestou, kterou pro vybudování socialismu ve všech zemích ukázali komunistickým stranám celého světa největší geniové lidstva, Lenin a Stalin.

SECRET CONTROL

U. S. OFFICIALS ONLY

Nová MYSL

revue
marxismu-leninismu

RÍDÍ DR JAROMÍR DOLÁNSKÝ S RED. KRUHEM:

Gustav Bareš, dr Č. Císař, Ing. L. Frejka, J. Hendrych,
dr V. Husa, J. Kabeš, dr A. Klima, B. Köhler, V. Kopecký,
K. Kreibich, dr C. Michalová, F. Nečásek, prof. dr Zdeněk
Nejedlý, Felix Oliva, dr Štefan Rais, L. Sochor, prof. dr L.
Svoboda, prof. L. Štoll, Antonín Volavka, Jindřich Zelený.

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR: P. REIMAN

OBSAH

	Bojovně rozvinout ideologickou práci	529
	Třicet let Komunistické strany Číny	534
V. SOVA:	Přechod JZD k vyšším formám hospodaření	540
L. SOCHOR:	Veliká síla stalinských myšlenek	556
V. BERESTNĚV:	O socialistické kultuře a kulturní revoluci v SSSR	568

Z KLASIKŮ MARXISMU-LENINISMU

J. STALIN:	Revoluce v Číně a úkoly Kominterny	582
------------	------------------------------------	-----

ZE ZKUŠENOSTÍ VKS(b)

A. KONJAGIN:	Některé otázky přednáškové propagandy o dějinách VKS(b)	596
--------------	--	-----

DOKUMENTY

Usnesení předsednictva ÚV KSČ o učebnicích pro ná- rodní a střední školy	604
Usnesení předsednictva ÚV KSČ o Roce stranického školení 1951/1952	613

KRITIKA A BIBLIOGRAFIE

S. MUJAIZL:	S. M. Kirov — Vybrané stati 1918—1934	619
M. TRICH:	Nová kniha o koloniální otázce	622
J. FRANK:	Reportáž o americkém tisku	625
K. KADLECOVÁ:	Základní filosofické dílo G. V. Plechanova	629

SECRET CONTROL

U. S. OFFICIALS ONLY